

PŘEKLAD
RÁMCOVÁ ÚMLUVA O OCHRANĚ A UDRŽITELNÉM ROZVOJI KARPAT

"Strany",

UZNÁVAJÍCE, že Karpaty jsou jedinečným přírodním bohatstvím nesmírné krásy a ekologické hodnoty, důležitým zdrojem biologické rozmanitosti, místem, kde pramení významné řeky, nenahraditelným stanovištěm a útočištěm mnoha ohrožených druhů rostlin i živočichů a nejrozsáhlejší evropskou plochou původních lesů, a VĚDOMY SI toho, že Karpaty představují významné ekologické, ekonomické, kulturní, rekreační a životní prostředí v srdci Evropy, sdílené mnoha národy a zeměmi;

UVĚDOMUJÍCE SI důležitost a ekologické, kulturní a socioekonomické hodnoty horských oblastí, které vedly Valné shromáždění OSN k vyhlášení roku 2002 Mezinárodním rokem hor;

UZNÁVAJÍCE význam horských oblastí, jak je zakotven v kapitole 13 (Udržitelný rozvoj hor) Deklarace o životním prostředí a rozvoji ("Agenda 21", Rio de Janeiro, 1992) a v Implementačním plánu Světového summitu o udržitelném rozvoji;

PŘIPOMÍNÁJÍCE Deklaraci o životním prostředí a rozvoji v karpatském a dunajském regionu (Bukurešť, 2001);

BEROUCE V ÚVAHU příslušná ustanovení relevantních globálních, regionálních a subregionálních environmentálních právních nástrojů, strategií a programů a zásady v nich obsažené;

USILUJÍCE o zajištění účinnějšího provádění takových, již existujících nástrojů a

VYCHÁZEJÍCE z dalších mezinárodních programů;

UZNÁVAJÍCE, že Karpaty vytvářejí životní prostředí pro místní obyvatelstvo, a

OCEŇUJÍCE přínos místních lidí pro udržitelný sociální, kulturní a hospodářský rozvoj a pro zachování tradičních znalostí v Karpatech;

OCEŇUJÍCE důležitost subregionální spolupráce pro ochranu a udržitelný rozvoj Karpat v souvislosti s procesem "Životní prostředí pro Evropu";

UZNÁVAJÍCE zkušenosti získané v rámci Úmluvy o ochraně Alp (Salcburk, 1991) jako úspěšného vzoru pro ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj v horských oblastech, který poskytuje spolehlivý základ pro nové partnerské iniciativy a další posílení spolupráce mezi alpskými a karpatskými zeměmi;

VĚDOMY SI skutečnosti, že v úsilí chránit, uchovávat a udržitelným způsobem pečovat o přírodní zdroje Karpat nemůže uspět pouze jedna země a že toto úsilí vyžaduje regionální spolupráci, a

VĚDOMY SI dále přidané hodnoty přeshraniční spolupráce pro dosažení ekologické soudržnosti,

SE DOHODLY na následujícím:

Článek 1 **Geografický rámec působnosti**

1. Úmluva se vztahuje na karpatský region (dále jen "Karpaty"), jak jej vymezí konference smluvních stran.
2. Každá smluvní strana může rozšířit působnost této úmluvy a jejích protokolů na další části svého území prohlášením učiněným u deponitáře, pokud je to nezbytné k provádění ustanovení této úmluvy.

Článek 2 **Obecné cíle a principy**

1. Smluvní strany provádějí komplexní strategii a spolupracují při ochraně a udržitelném rozvoji Karpat s cílem mj. zlepšit kvalitu života, posílit místní ekonomiky a společenství a zachovat přírodní hodnoty a kulturní dědictví.
2. K dosažení cílů uvedených v odstavci 1 přijmou smluvní strany vhodná opatření v oblastech, které jsou předmětem článků 4 až 13 této úmluvy, jimiž podporují:
 - a) principy předběžné opatrnosti a prevence,
 - b) zásadu "znečišťovatel platí",
 - c) účast veřejnosti a zapojení zainteresovaných subjektů,
 - d) přeshraniční spolupráci,
 - e) integrované plánování a péče o územní a vodní zdroje,
 - f) programový přístup, a
 - g) ekosystémový přístup.
3. K dosažení cílů stanovených touto úmluvou a k zajištění jejího provádění mohou strany podle potřeby vypracovat a přijmout protokoly.

Článek 3 **Integrovaný přístup k péči o územní zdroje**

Smluvní strany uplatňují integrovanou péči o suchozemské zdroje, jak je definována v kapitole 10 Agendy 21, prostřednictvím tvorby a realizace vhodných nástrojů, jako například integrovaných plánů péče vztahujících se k působnosti této úmluvy.

Článek 4 **Ochrana a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti**

1. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce a programy usilující o ochranu, udržitelné využívání a obnovu biologické a krajinné rozmanitosti na celém území Karpat.

Strany přijmou vhodná opatření k zajištění vysoké úrovně ochrany a udržitelného využívání přírodních a polopřírodních stanovišť, jejich kontinuity a spojitosti, a rostlinných a živočišných druhů charakteristických pro Karpaty, zejména ochrany ohrožených a endemických druhů a velkých šelem.

2. Smluvní strany podporují odpovídající zachování polopřírodních stanovišť, obnovu degradovaných stanovišť a rozvoj a provádění příslušných plánů péče.

3. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce a programy zaměřené na prevenci zavlékání či vysazování nepůvodních invazních druhů a zavádění geneticky modifikovaných organismů, které ohrožují ekosystémy, stanoviště nebo druhy, a na jejich regulaci nebo odstranění z prostředí.

4. Smluvní strany vytvářejí a/nebo podporují vzájemně slučitelné systémy monitorování, koordinovanou regionální inventarizaci druhů a stanovišť, koordinovaný vědecký výzkum, a jejich propojování.

5. Smluvní strany spolupracují při vytváření ekologické sítě v Karpatech jako nedílné součásti Celoevropské ekologické sítě, při vytváření a podpoře Karpatské soustavy chráněných území a zároveň zlepšují ochranu a udržitelné hospodaření v oblastech mimo chráněná území.

6. Smluvní strany přijmou vhodná opatření k začlenění cílů ochrany a udržitelného využívání biologické a krajinné rozmanitosti do resortních a sektorových politik, programů, koncepcí a plánů, jako je zemědělství a lesní hospodářství v horských oblastech, péče o celá povodí, cestovní ruch, doprava a energetika, průmysl a těžba nerostných surovin.

Článek 5 Územní plánování

1. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce a programy územního plánování zaměřené na ochranu a udržitelný rozvoj Karpat, které zohledňují specifické ekologické a socioekonomické podmínky v Karpatech a jejich horských ekosystémech a přinášejí užitek místnímu obyvatelstvu.

2. Smluvní strany usilují o koordinaci územního plánování v hraničních oblastech prostřednictvím tvorby přeshraničních a/nebo regionálních politik a programů územního plánování posilujících a podporujících spolupráci mezi příslušnými regionálními a místními institucemi.

3. Při vytváření politik a programů územního plánování je zvláštní pozornost věnována mimo jiné:

- a) přeshraniční dopravě, energetice a telekomunikační infrastruktuře a službám,
- b) ochraně a udržitelnému využívání přírodních zdrojů,
- c) ucelenému plánování měst a venkova v hraničních oblastech,
- d) prevenci přeshraničního vlivu znečištění,
- e) integrovanému územnímu plánování a posuzování vlivů činnosti člověka na životní prostředí.

Článek 6

Udržitelná a integrovaná péče o vody/povodí

Smluvní strany, s přihlédnutím k hydrologickým, biologickým a ekologickým zvláštnostem horských povodí:

- a) přijmou vhodná opatření na podporu politik, strategií, koncepcí a programů sjednocujících udržitelné využívání vodních zdrojů s územním plánováním, a usilují o provádění politik a plánů založených na přístupu integrované péče o povodí, přičemž uznávají důležitost regulace, prevence a omezování znečištění a povodní a snižování rozpadu vodních stanovišť,
- b) provádějí politiky, strategie, koncepce, programy a plány zaměřené na udržitelné využívání zdrojů povrchových a podzemních vod, přičemž zajistí dostatečné zásobování kvalitní povrchovou a podzemní vodou nezbytné pro udržitelné, vyvážené a spravedlivé využívání vody, včetně dostatečné kanalizace a nakládání s odpadními vodami,
- c) provádějí koncepce, politiky, plány a strategie se zaměřením na zachování přírodních vodních toků, pramenů, jezer a zdrojů podzemních vod a zároveň zachování a ochranu mokřadů a mokřadních ekosystémů a ochranu před přirozenými nebo antropogenními škodlivými účinky, jako jsou záplavy a havarijní znečištění vod,
- d) mimoto rozvíjejí koordinovaný nebo společný systém opatření, činností a včasného varování pro přeshraniční dopady záplav a havarijního znečištění na vodní režim a spolupracují též při předcházení a omezování škod a při poskytování pomoci s obnovovacími pracemi.

Článek 7

Udržitelné zemědělství a lesní hospodářství

1. Smluvní strany podporují péči o půdu obdělávanou tradičními udržitelnými způsoby hospodaření a přijímají vhodná opatření při vytváření a provádění svých zemědělských politik, strategií, koncepcí, programů a plánů s přihlédnutím k potřebě chránit krajinu a horské ekosystémy, k významu biologické rozmanitosti a specifickým podmínkám hor jako méně příznivých oblastí.
2. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce, programy a plány zaměřené na navrhování a rozvoj vhodných nástrojů, například velmi významných agroenvironmentálních programů v Karpatech, které zlepšují začlenění otázek životního prostředí do zemědělské politiky a územního plánování, přičemž vezmou v úvahu velký ekologický význam karpatských horských ekosystémů, například přirozených a polopřirozených travinných porostů, jako součásti ekologických sítí, krajiny a tradičního využívání území.
3. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce, programy a plány zaměřené na prosazování a podporu využívání nástrojů a programů slučitelných s mezinárodně uznávanými principy udržitelného lesního hospodaření.
4. Smluvní strany používají způsoby udržitelného lesního hospodaření v Karpatech s přihlédnutím k rozmanitým lesním funkcím, velkému ekologickému významu karpatských horských ekosystémů a k méně příznivým podmínkám v horských lesích.

5. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce, programy a plány zaměřené na vyhlášení chráněných území v přirozených, zvláště původních lesích o dostatečné velikosti a počtu za účelem omezení nebo úpravy jejich využívání podle stanovených cílů ochrany.

6. Smluvní strany prosazují uplatňování opatření v zemědělství a lesním hospodářství, šetrných k životnímu prostředí a zajišťujících dostatečné zadržování srážek v horách s cílem lépe chránit před povodněmi a zvýšit bezpečnost života i majetku.

Článek 8

Udržitelná doprava a infrastruktura

1. Smluvní strany provádějí takové koncepce, plány a politiky plánování a rozvoje udržitelné dopravy a infrastruktury, které zohledňují zvláštnosti horského prostředí tím, že berou v úvahu ochranu citlivých oblastí, především oblastí s vysokou biologickou rozmanitostí, migračních tras nebo oblastí mezinárodního významu, ochranu krajiny a biologické rozmanitosti a oblastí zvláště významných pro cestovní ruch.

2. Smluvní strany spolupracují při vytváření strategií udržitelné dopravy, které přinesou výhody mobility a dosažitelnosti v Karpatech, a současně s tím minimalizují škodlivé účinky na lidské zdraví, krajinu, rostliny, živočichy a jejich stanoviště, a zahrnují management poptávky po udržitelné dopravě na všech úrovních plánování dopravy v Karpatech.

3. V oblastech citlivých z hlediska životního prostředí smluvní strany spolupracují při rozvoji modelů dopravy šetrných k životnímu prostředí.

Článek 9

Udržitelný cestovní ruch

1. Smluvní strany přijmou opatření na podporu udržitelného cestovního ruchu v Karpatech ve prospěch místního obyvatelstva, založená na jedinečnosti přírodního, krajinného a kulturního dědictví Karpat, a prohloubí spolupráci za tímto účelem.

2. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce a programy zaměřené na podporu přeshraniční spolupráce s cílem napomoci rozvoji udržitelného cestovního ruchu, například plány koordinované nebo společné péče pro přeshraniční nebo hraniční chráněná území a jiné turisticky zajímavé oblasti.

Článek 10

Průmysl a energie

1. Smluvní strany podporují technologie čistší produkce s cílem přiměřené prevence, řešení a odstraňování následků průmyslových havárií a ochrany lidského zdraví a horských ekosystémů.

2. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce, programy a plány zaměřené na zavádění způsobů výroby, distribuce a využívání energie, které jsou šetrné k životnímu

prostředí, a které minimalizují nepříznivé vlivy na krajinu a biodiverzitu, včetně širšího využívání obnovitelných zdrojů energie a podle potřeby opatření na úsporu energie.

3. Smluvní strany usilují o snížení nepříznivých dopadů těžby nerostných surovin na životní prostředí a zajištění přiměřeného dohledu nad těžebními technologiemi a postupy z hlediska životního prostředí.

Článek 11

Kulturní dědictví a tradiční znalosti

Smluvní strany provádějí politiky, koncepce, strategie, plány a postupy zaměřené na zachování a podporu kulturního dědictví a tradičních znalostí místních obyvatel, řemeslné výroby a prodeje místního zboží, uměleckých, řemeslných a rukodělných výrobků. Smluvní strany usilují o zachování tradiční architektury, způsobů využívání území, místních plemen domácích zvířat a odrůd zemědělských plodin a udržitelné využívání planě rostoucích rostlin v Karpatech.

Článek 12

Systém posuzování životního prostředí/informační systém, monitorování a včasné varování

1. Smluvní strany, v případě potřeby, provádějí hodnocení rizik, posuzování vlivů na životní prostředí a strategické posuzování vlivů na životní prostředí s přihlédnutím ke zvláštnostem karpatských horských ekosystémů a budou konzultovat projekty přeshraničního charakteru v Karpatech a posuzovat jejich vliv na životní prostředí s cílem předejít škodlivým přeshraničním vlivům.

2. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce a programy s využitím stávajících metod monitorování a posuzování, zaměřené na podporu:

- a) spolupráce při provádění výzkumných činností a vědeckých hodnocení v Karpatech,
- b) společných nebo vzájemně se doplňujících monitorovacích programů, včetně systematického monitorování stavu životního prostředí,
- c) srovnatelnosti, komplementarity a standardizace výzkumných metod a s tím spojených činností pro získávání údajů,
- d) harmonizace stávajících a navrhování nových environmentálních, sociálních a ekonomických indikátorů,
- e) systému včasného varování, monitorování a hodnocení přírodních a člověkem způsobených rizik a nebezpečí v životním prostředí a
- f) informačního systému přístupného všem smluvním stranám.

Článek 13

Zvyšování povědomí, vzdělávání a účast veřejnosti

1. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce a programy zaměřené na zvyšování povědomí o životním prostředí a na zlepšení přístupu veřejnosti k informacím o ochraně a

udržitelném rozvoji Karpat a na podporu s tím souvisejících vzdělávacích studijních plánů a programů.

2. Smluvní strany provádějí politiky, strategie, koncepce, programy a plány zaručující účast veřejnosti při rozhodování ve vztahu k ochraně a udržitelnému rozvoji Karpat a provádění této úmluvy.

Článek 14 **Konference smluvních stran**

1. Konference smluvních stran (dále jen "konference") je tímto ustavena.

2. Konference projednává otázky společného zájmu stran a přijímá rozhodnutí nezbytná k podpoře účinného provádění úmluvy.

Zejména:

- a) pravidelně přezkoumává a podporuje provádění úmluvy a jejích protokolů,
- b) přijímá změny a doplňky úmluvy podle článku 19,
- c) přijímá protokoly, včetně jejich změn, podle článku 18,
- d) jmenuje svého předsedu a podle potřeby a v souladu se svým jednacím řádem zřizuje výkonný orgán pro období mezi zasedáními,
- e) zřizuje pomocné orgány, včetně tematických pracovních skupin, které jsou považovány za nezbytné pro provádění úmluvy; pravidelně přezkoumává zprávy předložené jeho pomocnými orgány a poskytuje jim poradenství,
- f) schvaluje program činností, finanční pravidla a rozpočet pro své činnosti, včetně činností jeho pomocných orgánů a sekretariátu, a přijímá nezbytná opatření pro jejich financování podle článku 17,
- g) přijímá svůj jednacím řád,
- h) přijímá nebo doporučuje opatření k dosažení cílů stanovených v člancích 2 až 13,
- i) podle potřeby usiluje o spolupráci s příslušnými subjekty nebo agenturami, ať jsou vnitrostátní nebo mezinárodní, vládní či nevládní, a podporuje a posiluje vztahy k jiným příslušným úmluvám, aniž by docházelo k duplicitě úsilí,
- j) vykonává další funkce, které mohou být nezbytné pro dosažení cílů úmluvy.

3. První zasedání konference je svoláno nejpozději jeden rok po dni vstupu této úmluvy v platnost. Pokud konference nerozhodne jinak, koná se řádné zasedání každé tři roky.

4. Mimořádná zasedání konference se konají v jiných termínech, o kterých může být rozhodnuto buď konferencí na řádném zasedání, nebo na písemnou žádost kterékoli smluvní strany za předpokladu, že tuto žádost podpoří nejméně jedna třetina smluvních stran, a to do tří měsíců ode dne, kdy ji sekretariát oznámil všem ostatním smluvním stranám.

5. Smluvní strany se mohou rozhodnout přizvat jako pozorovatele na svá řádná a mimořádná zasedání konference:

- a) jakýkoliv další stát,
- b) jakoukoliv vnitrostátní, mezinárodní nebo nevládní organizaci, jejíž činnosti souvisejí s úmluvou.

Podmínky pro přizvání a účast pozorovatelů jsou stanoveny v jednacím řádu. Tito pozorovatelé mohou předložit jakékoliv informace nebo zprávu související s cíli úmluvy.

6. Konference přijímá svá rozhodnutí konsensem.

Článek 15 Sekretariát

1. Sekretariát je tímto ustaven.

2. Funkcí sekretariátu je:

- a) zajišťovat zasedání konference a poskytovat jim požadované služby,
- b) shromažďovat a předávat zprávy, které jsou mu předkládány,
- c) koordinovat svou činnost se sekretariáty jiných příslušných mezinárodních subjektů a úmluv,
- d) připravovat zprávy o výkonu svých funkcí podle této úmluvy a jejích protokolů, včetně finančních zpráv, a předkládat je konferenci,
- e) umožňovat výzkum, komunikaci a výměnu informací v otázkách vztahujících se k této úmluvě,
- f) vykonávat další funkce sekretariátu, které případně stanoví konference.

Článek 16 Pomocné orgány

Pomocné orgány, včetně tematických pracovních skupin, zřízené v souladu s článkem 14 odst. 2 písm. e), poskytují konferenci podle potřeby odbornou pomoc, informace a rady ohledně specifických otázek týkajících se ochrany a udržitelného rozvoje Karpat.

Článek 17 Finanční příspěvky

Každá smluvní strana přispívá do řádného rozpočtu úmluvy v souladu s příspěvkovou stupnicí stanovenou konferencí.

Článek 18 Protokoly

1. Kterákoli ze smluvních stran může navrhnout protokoly k úmluvě.

2. Návrhy protokolů se rozesílají všem smluvním stranám prostřednictvím sekretariátu nejpozději šest měsíců před zasedáním konference, na kterém mají být projednány.

3. Protokoly se přijímají a podepisují na zasedání konference. Vstup v platnost, novelizace a odstoupení od protokolu se provádějí obdobně v souladu s článkem 19, článkem 21 odst. 2 až

4 a s článkem 22 úmluvy. Pouze smluvní strana úmluvy se může stát smluvní stranou protokolů.

Článek 19 **Změny a doplňky úmluvy**

1. Kterákoli ze smluvních stran může navrhnout změny a doplňky úmluvy.
2. Návrhy změn a doplňků se rozesílají všem smluvním stranám prostřednictvím sekretariátu nejpozději šest měsíců před zasedáním konference, na kterém mají být projednány.
3. Konference přijímá návrhy změn a doplňků úmluvy konsensem.
4. Změny a doplňky úmluvy podléhají ratifikaci, schválení nebo přijetí. Změny a doplňky úmluvy vstoupí v platnost devadesátým dnem ode dne uložení čtvrté listiny o ratifikaci, schválení nebo přijetí. Poté vstoupí změny a doplňky v platnost pro každou další stranu devadesátým dnem ode dne uložení její listiny o ratifikaci, schválení nebo přijetí.

Článek 20 **Urovnání sporů**

Smluvní strany řeší spory plynoucí z výkladu nebo provádění úmluvy jednáním nebo jinými prostředky pro urovnání sporů v souladu s mezinárodním právem.

Článek 21 **Vstup v platnost**

1. Tato úmluva je vystavena k podpisu u depozitáře od 22. května 2003 do 22. května 2004.
2. Úmluva podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení signatáři. Úmluva je otevřena k přistoupení smluvním stranám, které ji nepodepsaly. Listiny o ratifikaci, přijetí, schválení a přistoupení se ukládají u depozitáře.
3. Úmluva vstoupí v platnost devadesátým dnem ode dne uložení čtvrté listiny o ratifikaci, schválení, přijetí nebo přistoupení.
4. Poté vstupuje úmluva v platnost pro každou další smluvní stranu devadesátým dnem ode dne uložení její listiny o ratifikaci, přijetí, schválení, nebo přistoupení.

Článek 22 **Odstoupení**

Kterákoli ze smluvních stran může odstoupit od úmluvy na základě písemného oznámení adresovaného depozitáři. Odstoupení nabývá účinnosti stoosmdesátým dnem ode dne přijetí oznámení depozitářem.

Článek 23

Depozitář

1. Depozitářem této úmluvy je vláda Ukrajiny.
2. Depozitář uvědomí všechny ostatní smluvní strany o:
 - a) každém podpisu úmluvy a jejích protokolů,
 - b) uložení každé listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení,
 - c) dni vstupu úmluvy a jejích protokolů nebo jejich změn v platnost a o dni jejich vstupu v platnost pro každou další smluvní stranu,
 - d) všech oznámeních o odstoupení od úmluvy nebo jejích protokolů, a o dni, jímž toto odstoupení nabývá účinnosti pro dotyčnou smluvní stranu,
 - e) uložení každého prohlášení podle článku 1 odst. 2.

V Kyjevě dne 22. května 2003 v jediném originále v anglickém jazyce.

Originál úmluvy je uložen u depozitáře, který předá ověřené opisy všem smluvním stranám.

Na důkaz toho níže podepsaní, řádně oprávněni k tomuto účelu, podepsali tuto úmluvu